

«Знание». В тях Каравелов публикува своите стихотворения, разкази и повести. Стихотворенията му имат богата и разнообразна тематика. Те са помогнали за пропагандиране на революционните идеи и пробуждане на националното съзнание у българите. В сравнение с Ботевите стихотворения те стоят много по-ниско от гледна точка на художествената форма и съдържание, но за своето време са имали голямо възпитателно значение.

Талантът на даровит писател Каравелов разгръща в повестите и разказите си. В тях рисува важни страни от живота на българския народ. Едни от тези произведения са писани в Русия (на руски език), други в Сърбия (на сърбски език), но най-голямата част от тях, както и от стихотворенията, Каравелов пише в Румъния на български език. Ето някои от повестите и разказите, писани тук: *Хаджи Ницо* (1870), *Турски паша* (1871) *Войвода* (1871), *Българи от старо време* (1872)¹, *На чужди гроб без сълзи плачат* (1872), *Неда* (1872), *Богатият сиромас* (1872), *Хаджи Димитър Ясенов* (1872), *Момино дете* (1875), *Ще ли им се върне* (1876) *Децата не приличат на родителите си* (1876) и други.

В някои от тези разкази и повести, както и в публицистиката си, Каравелов е дал картини от обществения и политически живот в Румъния през XIX век².

За сега не знаем дали някое от Каравеловите произведения е било преведено на времето си на румънски език. По сюжети те са представлявали интерес и за румънския читател, тъй като в тях намира отражение робския живот на българския народ и борбата му за свобода, а също така намираме и великолепно битови картини, особено в повестта *Българи от старо време*.

Най-светлата фигура в историята и литературата на българския народ от епохата на възраждането е Христо Ботев, «велик национален герой, революционер и поет... последователен демократ-республиканец, убеден непримирим враг на политическото и духовно мракобесие, на зловредния шовинизъм, страстен поборник за вечна дружба с великия руски народ, за съюз между южните славяни и братско сътрудничество между балканските и всички други свободолюбиви народи»³.

През ноември 1867 год. Христо Ботев тръгва втори път за Русия, за да продължи започнатото там образование. Но в Браила той прекъсва пътуването, свързва живота си с многобройната българска емиграция в Румъния и остава тук до месец май 1876 год., когато като войвода на чета от 200 души преминава с австрийски параход река Дунав, за да умре като герой в бой с вековния враг, едва 28 годишен.

¹ Последните две произведения са били написани първоначално на руски език и печатани в Москва, а след това Каравелов ги превежда на български в Букурещ и ги отпечата в «Свобода».

² За повече подробности вж. статията на ZL. IUFFU, *Oglinďirea realităţilor româneşti în opera lui L. Karavelov*, в «Analele Universităţii» Bucureşti, 1961, vol. 23 стр. 507—516.

³ Георги Димитров, «Работническо дело», бр. 120 от 3 юни, 1946 год.